

LINGVISTIKAOLÜMPIAADI
PIIRKONNAVOOR
2005

NIMI .....

KOOL .....

KLASS .....

ELEKTRONPOSTIAADDRESS .....

KOOD.....

Ülesanne 1 (15 punkti)

On antud mõned sõnad eesti ja soome keeles. Oletatakse, et soome keele sõnakujud on vanemad ja eesti keele sõnad on tekkinud vastavatest soome keele sõnadest (õieti muidugi ühise algkeele sõnadest, mis sarnanesid soome sõnadele). NB! Soome kirjaviisis kirjutatakse häälik /ü/ tähega y.

küsimus	kysymys
küsinud	kysynyt
küsi	kysy
müün	myyn
täis	täys
jäänud	jäänyt
tüli	tyly
mänd	mänty
küpsus	kypsyys
püsin	pysyn
sünnitus	synnytys
jäetud	jätetty
jäikus	jäykkyys
süü	syy
mürgitanud	myrkyttänyt
sünd	synty

Kirjuta üles kõik reeglid, mis seletavad hääliku /ü/ muutumist eesti keeles!

Ülesanne 2 (15 punkti)

Järgnevalt on toodud mõned laused ersa keeles, mis on üks soome-ugri keeltest.

Moran moro.	Mina laulan laulu.
Jovksontj sodasak.	Sina tead seda muinasjuttu.
Sjormam lovnosink.	Teie loete minu kirja.
Jovksontj sodasizj.	Nemad teavad seda muinasjuttu.
Kotstonk kodasink.	Teie koote oma kangaid.
Morontj morasa.	Mina laulan seda laulu.
Učosamak kudoso.	Sina ootad mind kodus.
Kodan kotst.	Mina koon kangast.
Panarontj vikšnesi.	Tema heegeldab seda särki.
Kudost ramasinek.	Meie ostame nende maja.

Tõlgi laused ersa keelest eesti keelde!

Sodasi morontj.

Kotstom vikšnesizj.

Učosa kudoso.

Sjormast lovnosi.

Tõlgi laused eesti keelest ersa keelde!

Nemad koovad seda kangast.

Meie laulame nende laulu.

Teie teate oma muinasjutte.

Sina loed seda kirja.

Ülesanne 3 (15 punkti)

On antud lakota keele (üks indiaanikeeltest, kuulub siuu keelte hulka) verbivormid ja nende tõlked. ? märgib kõris hääldatud sulghäälikut, ~ vokaali peal näitab selle nasaalsust.

wahi	mina saabun
čĩ	tema tahab
ũk'upi	mina ja tema anname talle
?ũpi	nemad on
gili	tema saabub siia
yačĩpi	teie tahate
wak'u	mina annan talle
ũpsičapi	mina ja tema hüppame
ũhi	sina ja mina saabume
ya?ũ	sina oled
ũškata	sina ja mina mängime

Tõlgi eesti keelde.

škatapi

yapsičapi

yagili

Moodusta verbitüvest *thi* 'elama' kõik oleviku vormid.

Seleta, mille poolest lakota verbi vormistik erineb eesti verbi vormistikust?

Ülesanne 4 (15 punkti)

Allpool on toodud Jüri laused, mille ta teatud olukorras Marile ütles. Mari sai nendest lausetest muuhulgas sellist informatsiooni, nagu on esitatud teise tulba lausetes. Mõeldud pole muidugi kogu saadud informatsiooni, vaid ühte osa sellest. Jüri laused ja Mari mõtted on jagatud kahte rühma.

1. Millised Mari mõtetest on järeldatavad vastavast Jüri lausest ainult mingis teatud kontekstis? Kirjelda seda konteksti lühidalt.
2. Esimese rühma Mari mõtted on seotud vastavate Jüri lausetega teisiti kui teise rühma omad. Milles see erinevus seisneb?

rühm	Jüri lause	Mari mõte
1.	Mardi auto on maja ees.	Mart on kodus.
	Need puud on murdnud tugev tuul.	On olnud tugev tuul.
	Kohtusin õhtul ühe naisega.	See, kellega kõneleja kohtus, ei olnud tema abikaasa.
	Lipp on sinine.	See ei ole Eesti lipp.
	Kohv ergutaks.	Kõneleja soovib kohvi.
2.	Minu vennal on pikad juuksed.	Kõnelejal on vend.
	Artur teadis, et Mart on rumal.	Mart on rumal.
	Ma ei võtnud arvesse, et Tarmo on haige.	Tarmo on haige.
	Sellest ajast, kui Reet Tartus elab, on ta hakanud palju lugema.	Reet elab Tartus.

Ülesanne 5 (15 punkti)

On antud sõnaühendid türgi keeles ja nende tõlked eesti keelde.

kadın–naine

doktor – arst

şapka–kübar

fötr – vilt

naistekübar – kadın şapkası

viltkübar – fötr şapka

arsti naine – doktorun kadını

kübara vilt – şapkanın fötrü

naise mets – kadının ormanı

naistearst – kadın doktoru

naislendur – kadın pilot

Tõlgi eesti keelde.

kadının doktoru –

kadın doktor –

Tõlgi türgi keelde.

mets –

naise kübar –

arstikübar –

naise vilt –

kübaravilt –

Seleta, millised seaduspärasused materjalist leidsid! Kas oskad välja tuua grammatilised morfeemid (st lõpud ja tunnused), mida sõnatüvedele on lisatud?

Ülesanne 6 (15 punkti)

See tekst on niidumari keeles. Mõned sõnad ja sõnaühendid on tõlgitud otsetõlkes. Püüa sellest tekstist aru saada ning vasta teksti lõpus olevatele küsimustele.

1. Мыйын	лүмем nimi	Елена.	2. Мый	марий mari	үдыр улам. tüdruk
3. Марий	Элыште maal	илем. elan	4. Мылам	книгам raamatut	лудаш да lugeda ja
дискотекашке diskoteeki	кошташ	келша. meeldiv	5. Мый йолташ–влак дене	sõpradega	
кином ончаш filmi vaadata	йөратем. armastan	6. Мылам	вес võõras	элышке	унала külas
кошташ	келша.	7. Кунам	йоча laps	ылым, olin	ме me
Китайыште	илышна.	8. Китайыште мылам	китай	муро–влакым laule	
мураш	келша ыле. oli	9. Мыйын	ачамлан isale	китай	кочкышым hiina
кочкаш süüa	келша ыле.	10. 2004	ийыште aastal	мый	Эстонийышке Eestisse
мураш	тунемаш õppima	тольым.	11. Мый	Москва Moskvast	гыч Таллиннышке поезд rong
дене	тольым.				

1) Palun vasta järgmistele küsimustele:

Mida tead Jelena lapsepõlveajast?

Mida Jelena õpib?

2) Palun tõlgi laused nr 6 ja 9 eesti keelde!

3) Palun tõlgi mari keelde:

Mulle meeldib Tallinnast Marimaale väikeste lastega tulla.

Ma loen raamatuid.